

**Тақырыбы: Жанжал
(конфликт)және оларды
шешу жолдары**

- Ғылыми-әдістемелік, педагогикалық-психологиялық әдебиеттерде ғылыми халықаралық термин – *конфликт* қазақ тілінде қақтығыс, егесу, керісу, жанжал, дау-жанжал, тартыс деген мағыналарда жиі қолданылады.

- **Жанжал** — қоғамдағы әр түрлі әлеуметтік топтар арасындағы қордаланған өткір проблемалардың, халықаралық кикілжіңдердің дер кезінде реттелмей, әр түрлі қақтығыстарға алып келуі.
- **Жанжал:** Жанжал бұл – алауыздықтардың, көзқарастардың, мүдделердің, мақсаттардың сәйкессіздіктерінің болуын ашатын жағдай.

□

- 3. Фрейдтің басқа шәкірті – швейцариялық психолог Карл Юнг бойынша, адамның құштарлығы мен қылықтары оның сыртқы ортаға немесе өзінің ішкі дүниесіне қалай қарайтындығымен байланысты психологиялық энергиямен төмендейді. Ресейде 1924 жылы шыққан “Психологиялық типтер” кітабында ол кейіннен дүние жүзі мойындаған өзінің тұлғалық тұрпаттамасын жасады.

- А.М.Матюшкина пікірінше, қорғаныс механизмдері адамның өзін-өзі сыйлауын қорғап қана қоймай, сонымен бірге өмірдің қиындықтарынан алып шығуына, жеңіп шығуына алдын-ала мәселелерді шешуге жол ашып, өміріне қауіпті жағдайларынан ысылып шығуына көмек бере алады деп сипаттайды.
- К.Левин жанжалды ситуацияны индивидтің өмірлік кеңістігінде, оларға әсер ететін, "күш өрісінің" барысында сипаттайды. Оның кикілжіңді интерпретациялауы шиеленісті меңгерудің когнитивтік бағытын, сонымен қатар ситуациялар ретінде, дамуы мен күшіне енуіне мүмкіндігін туғызды.

□ Жанжалдың балаға әсері: Отбасындағы жанжал мен орынсыз дау-дамайлар бала психикасына әсер етеді, жанұядағы түсініспеушілік баланың бойында орнықсыз эмоциялық жайттарды тудырады. Негізінен бала қай жағынан болса да әлсіз болады. әрбиедегі жағымсыз әрекеттер әлсіз қарсылықты күшейтеді де, ата-ана тарапынан болатын әртүрлі жазалар баланың көңіл күйінде эмоциялық орнықсыздықты тудырады, олар содан келіп өмірлік қиындықтарды көтере алмайды.

**□ Жанжалдың себептері: Р.Дарендорф
жанжалдың туындау себептерін 4-ке бөлді:**

- I. әрбір қоғам әрқашан өзгеріс күйінде болады;
- II. әрбір қоғамда әрқашан жалпы жанжалға әкелетін келіспеушілік элементтері өмір сүреді;
- III. қоғамның әрбір элементі оның интеграциясы мен өзгерісіне ықпал ете алады;
- IV. кез келген қоғам, үнемі өзінің қанаушылыққа түскен жайына қарсы күресетін қоғам мүшелерінің басқа қоғам мүшелеріне деген зорлығына негізделеді.

ЖАНЖАЛ ТҮРЛЕРІ:

- Жеке адамның арасындағы жанжал
- Жеке адамдар арасындағы жанжал
- Жек адам мен топ арасындағы жанжал
- Топ аралық жанжал

ЖАНЖАЛДЫ ШЕШУ ЖОЛДАРЫ:

- Бәріңіз білетіндей, дауды шешудің ең жақсы әрі жеңіл жолы – одан қашу. Алайда қырсық адамдарға жолыққанда: Жинақы және сыпайы болыңыз Бірінші кезекте нақты дәлелдер Сенімге ие болу Құлық танытыңыз Жағымпаздақ Ретті пікір бірлігі Әңгімені қауіпті тақырыптарға бұрмаңыз Әрбір ұсақ нәрсені бақылап отырыңыз Адамдар пайда мен тиімділікті сүйеді Күтпеген жерден ілтипат танытып, құрмет көрсетіңіз

□ Қорытынды:

Оқушылардың даму процесінде, олардың жас және жеке педагог-психологиялық ерекшеліктеріне байланысты, олар арасындағы қақтығыс және оның басқа түрлерінің келіп шығуы, пайда болуы табиғи нәрсе екендігін де ұнытпаған жөн.